

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 124/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. Ď., S., ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rozhodnutie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základného práva na súkromie podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; zákazu mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010; uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 a uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Ď. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2010 doručená sťažnosť J. Ď., S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rozhodnutie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 14 dohovoru; základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“); základného práva na súkromie podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru; zákazu mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru; práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru a základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 13 ods. 3 ústavy uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010; uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 a uznesením krajského súdu č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010 a žiada vydať tento nález:

„1/ základné právo J. Ď. na odpustenie poplatku za podanie námietky zaujatosti v konaní na súdnu ochranu jeho ľudských práv a základných slobôd a majetku, pred nezávislým a nestranným súdom, ktoré je zo zákona oslobodené od poplatkov v zmysle čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 13 ods. 1 písm. a, ods. 3, čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 20 ods. 1, ods. 3, čl. 40, čl. 46 ods. 1 až 4, čl. 47 ods. 2, ods. 3, čl. 48 ods. 2, Ústavy SR, čl. 3,

čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13, čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru..., postupom Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Co 294/2010-65 zo dňa 31.8.2010, porušené bolo.

2/ základné právo J. Ď. na spravodlivé súdne konanie pred nestranným a nezaujatým súdom na ochranu jeho ľudských práv a základných slobôd a majetku v zmysle čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 13 ods. 1 písm. a, ods.3, čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 20 ods. 1, ods. 3, čl. 40, čl. 46 ods. 1 až 4, čl. 47 ods. 2, ods. 3, čl. 48 ods. 2, Ústavy SR, čl. 3, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13, čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... postupom Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 8 NcC 27/2010-68 zo dňa 31.8.2010, porušené bolo.

3/ základné právo J. Ď. na odpustenie poplatku za podanie námietky zaujatosti v konaní na súdnu ochranu jeho porušených ľudských práv a základných slobôd a majetku, pred nezávislým a nestranným súdom, ktoré je zo zákona oslobodené od poplatkov v zmysle čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 13 ods. 1 písm. a, ods.3, čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 20 ods. 1, ods. 3, čl. 40, čl. 46 ods. 1 až 4, čl. 47 ods. 2, ods. 3, čl. 48 ods. 2, Ústavy SR, čl. 3, čl. 5 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13, čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru..., postupom Okresného súdu v) Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 9/2009-51 zo dňa 14.6.2010, porušené bolo.

4/ Ústavný súd ruší uznesenie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 8 Co 294/2010-65 zo dňa 31.8.2010 a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

5/ Ústavný súd ruší uznesenie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 8 NcC 27/2010-68 zo dňa 31.8.2010 a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

6/ Sťažovateľovi J. Ď. finančné zadostučinenie v sume 10.000 Eur /slovom desaťtisíc Eur/, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7/ J. Ď. priznáva náhradu trov zaplatených právnomu zástupcovi Judr. L. P. v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp.zn. 14 C 9/2009 v sume 200 Eur a trov spojených s cestovným, kopírovaním dokumentov zo spisu a pre potreby súdu a právneho

zástupcu, poplatkov za telef. hovory a prenájom telef. prípojky, nákupom potrebných pomôcok... v sume 200 Eut, spolu 400 Eur /slovom štyristo Eur/, ktoré je mu povinný vyplatiť Okresný súd v Žiline a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti sťažovateľa a spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 9/2009, ktorý si ústavný súd pripojil pre účely rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa, pred okresným súdom sa 8. decembra 2008 začalo na návrh sťažovateľa a E. Ď., S. (spolu ďalej len „navrhovateľa“), smerujúci proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“), konanie o obnovu konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 2 C 155/02. V konaní pred okresným súdom pod sp. zn. 2 C 155/02 bol právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C 155/02-173 z 25. júna 2007 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 8/2008-204 z 29. januára 2008 zamietnutý návrh navrhovateľov proti odporcovi na náhradu škody 43 608 Sk z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom.

Sťažovateľ na pojednávaní 10. júna 2010 uviedol, že *„podáva námietku zaujatosti voči konajúcemu sudcovi ako aj voči celému súdu, teda Okresnému súdu Žilina“*, ktorú na výzvu sudcu odôvodnil tým, že *„celý súd už bol vylúčený uznesením, ktoré tu nemám a neviem ho uviesť. Vo veciach týkajúcich sa P. Š. a jeho stavebných aktivít, čo súvisí s týmto konaním... (P. Š.) je účastníkom konania, v ktorom bolo MŽP vydané stavebné povolenie, stavebné povolenie vydával OÚ, ale vtedy to patrilo pod MŽP a ktoré mu bolo vydané v rozpore so zákonom.“*. Právny zástupca sťažovateľa na výzvu súdu uviedol, že dôvodom vznesenia námietky zaujatosti je jednak to, že nebolo vyhovené žiadosti sťažovateľa o odročenie pojednávania, a jednak to, že manželka pána Š. pracuje na okresnom súde ako asistentka a sťažovateľ má aj iné spory vedené proti pánovi Š., a preto sa domnieva, že pán Š. zasahuje prostredníctvom svojej manželky do konania. Na to súd pojednávanie odročil na neurčito na účely predloženia námietky zaujatosti sťažovateľa krajskému súdu.

Okresný súd uznesením č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010 uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti vznesenú na pojednávaní 10. júna 2010 vo výške 66 €. Toto rozhodnutie bolo zástupcovi sťažovateľa doručené 22. júna 2010.

Proti uvedenému uzneseniu podali navrhovatelia odvolanie, ktoré odôvodnili tým, že okresný súd uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti v rozpore so zákonom, pretože sťažovateľ je od platenia súdnych poplatkov oslobodený podľa § 4 ods. 1 písm. k) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), v zmysle ktorého je od súdneho poplatku oslobodené konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci.

Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol uznesením č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 tak, že odvolanie navrhovateľky E. Ď. odmietol a uznesenie okresného súdu č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010 ako vecne správne potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vecné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch sa vzťahuje iba na poplatok za návrh na začatie konania a sťažovateľ v priebehu konania nebol oslobodený od súdnych poplatkov podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Skutočnosť, že konanie o obnovu konania o náhradu škody je vecne oslobodené od súdnych poplatkov, nemá vplyv na zákonnú povinnosť sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok za ním vznesenú námietku zaujatosti.

Uznesenie okresného súdu č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 nadobudlo právoplatnosť 15. októbra 2010.

Sťažovateľ v podaní doručenom okresnému súdu 6. júla 2010 poukázal na to, že všetci sudcovia okresného súdu vrátane sudcu, ktorému je vec sp. zn. 14 C 9/2009 pridelená, boli vylúčení z prerokúvania a rozhodovania iných vecí sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 5 NcC 19/2005 z 23. júna 2005, uznesením krajského súdu sp. zn. 7 NcC 32/2007 z 31. mája 2007 a uznesením sp. zn. 5 NcC 137/2007 z 20. decembra 2007.

O podanej námietke zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu rozhodol krajský súd ako súd nadriadený uznesením č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010 tak, že sudcu okresného súdu, ktorému bola vec pridelená, z prerokúvania a rozhodovania veci nevyvlúčil, pretože nezistil dôvody, pre ktoré by mal byť sudca z prerokúvania a rozhodovania vecí vylúčený. Otázkou, či sú vylúčení iní sudcovia okresného súdu, sa nezaoberal, pretože touto otázkou je potrebné sa zaoberať až vtedy, ak by bol vylúčený sudca, ktorému bola vec pridelená.

Uznesenie krajského súdu č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010 nadobudlo právoplatnosť 15. októbra 2010.

Sťažnosť doručenú ústavnému súdu, ktorá smeruje (ako to vyplýva z jej petitu) proti uzneseniu okresného súdu č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010, uzneseniu krajského súdu č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 a uzneseniu krajského súdu č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010, odôvodnil sťažovateľ tým, že súdy podľa jeho názoru nepostupovali zákonne, ich rozhodovanie mohla ovplyvniť manželka pána Š., ktorá pracuje ako asistentka na okresnom súde v oddelení 4C, ktoré sídli v rovnakej kancelárii ako oddelenie 2C, „*súdy rozhodovali na základe protiprávne, protiústavne vyhotoveného znaleckého posudku Ing. M. K., ktorý v minulosti overoval ako vedúci strediska geodézie všetky úradné listiny týkajúce sa pochybných geometrických plánov a prevodov pozemkov a nezohľadnili znalecký posudok Ing. J. V., CSc., ktorý na tieto nezákonnosti poukázal. Súdy ignorovali námietky zaujatosti celého okresného ako aj krajského súdu, ignorovali ťažké zdravotné postihnutie sťažovateľa, ktoré ho obmedzuje v takom dodržiavaní termínov určených súdmi ako občanov zdravých. Súdy v konaní sp.zn. 14 C 9/2009 nepostupovali v zmysle čl. 2 ods. 2 a ďalších ústavy a dobrých mravov..., boli poškodení aj v tom, že boli v rozpore s čl. 47 ods. 2 ústavy diskriminovaní, vzhľadom k tomu, že nemajú právnické vzdelanie a pre odmietnutie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov nemohli žiadať súd o pridelenie bezplatného právneho zástupcu... S poukazom na uvedené skutočnosti o protiprávnom, protiústavnom konaní a rozhodovaní, resp. podvode stavebného úradu vo veci vydávania rozhodnutí o výstavbe RD na sporných pozemkoch pre stavebníka P. Š., potvrdené aj znaleckým posudkom Ing. J. V. CSc, podali sťažovatelia dňa 8.12.2008, Okresnému súdu v Žiline v zmysle § 228 a nasl. O.s.p. návrh na obnovu konania v ktorom boli súdom opätovne porušované základné ľudské práva a slobody sťažovateľa a jeho manželky, protiprávnym vymáhaním súdneho poplatku za návrh a neskôr aj za námietku zaujatosti súdu, ktorú bol sťažovateľ nútený podať na základe skutočností vyplývajúcich z konania súdu a uznesení Krajského súdu v Žiline č. k. 5 NcC 19/05 zo dňa 23.6.2005, 7 NcC 32/2007 zo dňa 31.5.2007 a 5 NcC 137/2007-189 zo dňa 20.12.2007... Sťažovateľ je presvedčený, že postupom a konaním Krajského a Okresného súdu v Žiline, boli v zmysle čl. 2 ods. 2, Ústavy SR porušené jeho ústavné práva a ústavné právo jeho manželky, zaručené v čl. čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 13 ods. 1 písm. a/, ods.3, čl. 16 ods. 1, ods. 2,*

čl. 20 ods. 1, ods. 3, čl. 40, čl. 46 ods. 1 až 4, čl. 47 ods. 2, ods. 3, čl. 48 ods. 2, Ústavy SR, čl. 3, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, čl. 13, čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... Taktiež aj tým, že sa celé konanie zámerne predlžuje a odsúva so zámerom jeho zamietnutia v neprospech sťažovateľa a jeho manželky, čím sú obaja šikanovaní a finančne nespravodlivo zaťažovaní s poškodzovaním na zdraví s ohrozením ich života.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného

práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu a krajského súdu v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 14 C 9/2009 (v ktorom sa sťažovateľ spolu s manželkou domáhali návrhom doručeným okresnému súdu 8. decembra 2008 povolenia obnovy právoplatne skončeného konania vedeného pod sp. zn. 2 C 155/2002), a to jednak vydaním rozhodnutia okresného súdu č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010, ktorým okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti sudcu, ktorému bola vec sťažovateľa pridelená, a vydaním uznesenia krajského súdu č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010, ktorým bolo toto uznesenie okresného súdu potvrdené, a jednak vydaním uznesenia krajského súdu č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010, ktorým nebolo vyhovené sťažovateľom vznesenej námietke zaujatosti.

Ústavný súd preto posudzoval splnenie podmienok ustanovených § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde na prijatie sťažnosti jednotlivu vo vzťahu ku všetkým rozhodnutiam

všeobecných súdov, ktorými podľa názoru sťažovateľa mali byť ním označené práva porušené.

Ústavný súd sa najprv zaoberal splnením podmienok prijatia sťažnosti vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu č. k. 14 C 9/2009-51 zo 14. júna 2010, ktorým okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti.

V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci ústavný súd skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie žalovaného bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Odlíšná je situácia, pokiaľ ide o zostávajúcu časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených práv uzneseniami krajského súdu č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 a č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010.

Sťažovateľ vo vzťahu k týmto uzneseniam namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 tvrdil, že k porušeniu tohto jeho základného práva došlo z dôvodu, že mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti vo výške 66 €, hoci konanie, ktoré proti odporcom viedol, je vecne oslobodené od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Krajský súd uznesenie č. k. 8 Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010 odôvodnil takto:

„Podľa § 4 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch od poplatku je oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch, oslobodenie podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahuje aj na konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcii.

Podľa odvolacieho súdu zákonné oslobodenie či už vecné (§ 4 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) alebo osobné (§ 4 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch) sa vzťahuje iba na súdny poplatok z návrhu na začatie konania. Len oslobodenie na základe rozhodnutia a to podľa § 138 ods. 1 O.s.p. zvýhodňuje účastníkov vo väčšom rozsahu. Navrhovateľ 1/ však v konaní nebol súdnym rozhodnutím oslobodený od súdnych poplatkov. Z tohto dôvodu skutočnosť, že konanie (o obnovu konania o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom) je od súdnych poplatkov vecne oslobodené, nemá vplyv na jeho zákonnú povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti.

Z týchto dôvodov odvolací súd odvolanie navrhovateľa 1/ nepovažoval za dôvodné a uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.“

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd

a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd jednak zrozumiteľne a vyčerpávajúco svoje rozhodnutie o potvrdení uznesenia okresného súdu, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za ním vznesenú námietku zaujatosti, odôvodnil a jednak toto svoje rozhodnutie založil na takom výklade dotknutých ustanovení právnych predpisov, ktorý nemožno označiť za ústavne nekonformný alebo nezodpovedajúci dikcii aplikovaných zákonných ustanovení. Iba to, že sťažovateľ s názorom krajského súdu o výklade rozsahu vecného oslobodenia od súdnych poplatkov nesúhlasí, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok na prijatie jeho sťažnosti.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch sa nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov. Od povinnosti zaplatiť tento poplatok možno oslobodiť účastníka iba postupom podľa § 138 OSP. Vecné oslobodenie účastníka občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 zákona o súdnych poplatkoch sa vzťahuje iba na súdny poplatok za návrh (§ 4 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch), za odvolanie, dovolanie, návrh na obnovu konania, výkon rozhodnutia a exekúciu (§ 4 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch).

Keďže je vylúčené, aby označeným ustanovením krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa, ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ ďalej tvrdil, že bolo porušené jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie pred nestranným a nezaujatým súdom na ochranu jeho ľudských práv a základných slobôd aj uznesením krajského súdu č. k. 8 NcC 27/2010-68 z 31. augusta 2010.

Ako vyplýva z obsahu sťažnosti, týmto uznesením krajského súdu mali byť označené práva sťažovateľa porušené z dôvodu, že krajský súd nevyklúčil z rozhodovania v jeho veci všetkých sudcov okresného súdu.

Sťažovateľ odôvodnil vznesenú námietku zaujatosti jednak tým, že sudca, ktorému bola vec sťažovateľa pridelená, nevyhovел jeho žiadosti o odročenie pojednávania, resp. prerušenie konania, a jednak tým, že v iných konaniach, v ktorých bol sťažovateľ žalobcom, boli z ich prerokovania a rozhodovania vylúčení všetci sudcovia okresného súdu z dôvodu, že manželka pána Š. pracuje na okresnom súde ako asistentka, sťažovateľ vedie na okresnom súde spory proti pánovi Š., a preto sa domnieva, že pán Š. zasahuje prostredníctvom svojej manželky do konania (k vylúčeniu všetkých alebo niektorých sudcov okresného súdu došlo v konaniach vedených pred okresným súdom sp. zn. 27 C 301/2004, sp. zn. 16 C 99/2003 a sp. zn. 14 C 262/2002, uzneseniami krajského súdu sp. zn. 5 NcC 19/2005 z 23. júna 2005, sp. zn. 7 NcC 32/2007 z 31. mája 2007 a sp. zn. 5 NcC 137/2007 z 20. decembra 2007).

K námietke sťažovateľa sa vyjadril zákonný sudca, ktorý uviedol, že sa necíti byť zaujatý, pokiaľ ide o námietku vznesenú proti všetkým sudcom okresného súdu pre ich vzťah k P. Š., túto námietku považoval za nedôvodnú, pretože účastníkom konania vedeného pod sp. zn. 14 C 9/2009 ani pod sp. zn. 2 C 155/2002 nebol P. Š., ale jeho predmetom je náhrada škody za zodpovednosť štátu z nezákonného rozhodnutia.

Na základe príslušných zákonných ustanovení, predovšetkým v súlade s ustanovením § 14 OSP krajský súd konštatoval, že „*dôvody uvádzané navrhovateľom 1/ pre vzťah súdu k P. Š., ktorého manželka pracuje na okresnom súde, nie sú spôsobilé vylúčiť sudcu prejednávajúceho vec podľa rozvrhu práce z prejednávania a rozhodovania veci. Sudca nie je v žiadnom bezprostrednom vzťahu k účastníkom konania a nemá ani žiaden kvalifikovaný pomer k predmetu konania. Rovnako ani P. Š. nie je účastníkom tohto konania a to ani pôvodného vedeného pod sp.zn. 2 C 155/2002. Otázkou existencie dôvodov, pre ktoré by boli vylúčení aj ďalší sudcovia tohto súdu by sa bolo potrebné zaoberať až v prípade, ak by sudca, ktorému pripadla vec na prejednanie a rozhodnutie, bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Z tohto dôvodu nadriadený súd o ostatných sudcoch Okresného súdu Žilina nerozhodoval.*“. Vo vzťahu k odôvodneniu námietky zaujatosti sudcu, ktorému bola vec pridelená, tým, že neodročil pojednávanie, krajský súd uviedol, že „*výhrada navrhovateľa týkajúca sa okolnosti spočívajúcej v postupe sudcu v konaní... nie je dôvodom na vylúčenie sudcu a nemôže byť ani predmetom preskúmavania v rámci rozhodovania o námietke zaujatosti podľa § 16 ods. 1 veta prvá O.s.p. ale iba v rámci rozhodovania o opravných prostriedkoch proti vydaným, rozhodnutiam*“. Z uvedených dôvodov krajský súd vyslovil záver, že sudca, ktorému bola vec sťažovateľa pridelená, nie je vylúčený z jej prerokovania a rozhodovania.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Podľa ustanovenia § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 OSP súd predloží vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 15 dní od jej podania nadriadenému súdu.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd konštatuje, že namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a vzhľadom na príslušné zákonné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o vylúčení sudcov z prerokovania a rozhodovania vecí z dôvodu pochybností o ich nezaujatosti je aj náležite odôvodnené.

Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd pri posudzovaní sťažovateľovej námietky zaujatosti vychádzal z príslušných zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Podľa názoru ústavného súdu z jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania pre

zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 OSP. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, resp. účastníka súdneho konania) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy v Slovenskej republiky vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy. Základom nezávislosti a nestrannosti súdu je docieľiť právnu istotu, že práve súdy sú tými orgánmi štátu, ktoré poskytnú účinnú a nespochybniteľnú ochranu práva. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem jeho nezávislosti je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti súdu rozlíšil ESLP vo svojom rozhodnutí Piersack c. Belgicko z 1. októbra 1982, kde išlo o posúdenie nestrannosti predsedu súdu, ktorý v počiatočnom štádiu konania v danej veci pôsobil ako verejný prokurátor. Podľa názoru ESLP sa subjektívna stránka nestrannosti sudcu týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti, aby neexistovali pochybnosti o nezaujatosti sudcu k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom alebo k prejednávanej veci. V namietanom prípade sudca, ktorému bola vec pridelená, uviedol, že sa vo veci zaujatý necíti. Vnútorne pocity sudcu o svojej nestrannosti a nezávislosti k prejednávanej veci a k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom je potrebné akceptovať a predpokladať, pokiaľ sa nepreukáže opak, že nezakladajú dôvod jeho predpojatosti. Z objektívneho hľadiska sa však sťažovateľ snažil spochybniť nestrannosť sudcu, ktorému bola jeho vec pridelená. Ústavný súd je však toho názoru, že sťažovateľove argumenty

týkajúce sa pochybnosti o nestrannosti sudcu nie sú zásadné pre rozhodnutie. Iba samotná skutočnosť, že všetci, resp. niektorí sudcovia boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania iných vecí sťažovateľa rozhodnutiami nadriadeného súdu sp. zn. 5 NcC 19/2005 z 23. júna 2005, sp. zn. 7 NcC 32/2007 z 31. mája 2007 a sp. zn. 5 NcC 137/2007 z 20. decembra 2007, ešte neodôvodňuje vylúčenie zákonného sudcu v konaní sp. zn. 14 C 9/2009. Navyše, tieto rozhodnutia boli vydané v konaniach vedených sťažovateľom pred okresným súdom pod sp. zn. 27 C 301/2004 proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom v konaniach vedených pred okresným súdom, pod sp. zn. 16 C 99/2003 proti P. Š. a Z. Š. o náhradu škody a pod sp. zn. 14 C 262/2002 proti P. Š. o náhradu škody. Pokiaľ bola pre rozhodovanie o vylúčení sudcov významná skutočnosť, že manželka P. Š. pracuje na okresnom súde ako asistentka (ako to vyplýva aj z odôvodnení rozhodnutí krajského súdu sp. zn. 5 NcC 19/2005 z 23. júna 2005, sp. zn. 7 NcC 32/2007 z 31. mája 2007 a sp. zn. 5 NcC 137/2007 z 20. decembra 2007), bolo to tak vo veci sp. zn. 16 C 99/2003 z dôvodu, že jednou zo žalovaných v konaní bola aj ona (vylúčení všetci sudcovia okresného súdu), a vo veci sp. zn. 14 C 262/2002 z dôvodu, že žalovaným v tomto konaní bol P. Š. (vylúčení niektorí sudcovia okresného súdu). Dôvodom vylúčenia (všetkých) sudcov okresného súdu vo veci sp. zn. 27 C 301/2004 bola skutočnosť, že jej predmetom bola náhrada škody, ktorá mala byť spôsobená sťažovateľovi nesprávnym úradným postupom okresného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených základných práv sťažovateľa, najmä práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že sťažovateľ označil v petite svojej sťažnosti aj ďalšie ustanovenia ústavy a dohovoru, s ktorými podľa jeho názoru majú byť napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu v rozpore, avšak tieto svoje tvrdenia žiadnym spôsobom bližšie neobjasnil. Samotný obsah sťažnosti pritom nedáva žiadnu možnosť ústavnému súdu vyvodiť z neho akékoľvek dôvody, pre ktoré označenými uzneseniami

malo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 14 dohovoru; základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu; základného práva na súkromie podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru; zákazu mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru; práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru a základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2, 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 13 ods. 3 ústavy.

Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol sťažnosť už pri posudzovaní splnenia podmienok jej prijateľnosti z dôvodu, že na rozhodovanie o nej v časti nemá právomoc a v časti je zjavne neopodstatnená, nezaoberal sa už žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2011